

Traducció i qualitat Editorial

Attila Görög
TAUS

RESUM

El món produeix cada cop més contingut i necessita que la quantitat de text que es tradueix també augmenti. L'única manera d'oferir grans quantitats d'informació i béns en diversos idiomes de manera ràpida i sense abandonar pressupostos raonables passa per assumir que es poden oferir continguts amb diferents nivells de qualitat recorrent a nous canals de traducció i a les tecnologies de la traducció. Aquest canvi, al seu torn, requereix de noves formes d'avaluar la qualitat del contingut traduït. Aquest número ha estat coeditat per Attila Görög (TAUS) i Pilar Sánchez-Gijón (Grup de Recerca Tradumàtica), i se centra en la qualitat de la traducció, que segueix essent un concepte de gran importància tant per la indústria de la traducció com pel món acadèmic.

Paraules clau: qualitat de la traducció, avaluació de la qualitat de la traducció, estimació de la qualitat de la traducció, indústria de la traducció, postedició

Editorial

Vivim en l'era de la comunicació de masses i del contingut personalitzat: una gran quantitat d'informació està disponible lliurement 24 hores al dia, set dies a la setmana, adaptada especialment a les nostres necessitats. Podem trobar, llegir, comprar, veure el que vulguem en la World Wide Web. El cel és l'únic límit ... i la llengua. De moment, la major part de la informació es transmet a través de la llengua. 56% del contingut de la web està únicament en anglès, i cada dia hi ha milers de milions de pàgines web, centenars de milers que se sumen. Dit això, només una fracció de la població mundial parla anglès o vol comprar en anglès. Si volem assegurar que la informació en línia accessible per a tothom és essencial que Internet sigui multilingüe com a reflex de la realitat, ja que el multilingüisme és per si mateix un valor intangible alhora que un actiu propi del patrimoni cultural i humà que s'ha de mantenir. I el que és més, aquest canvi també és una necessitat des del punt de vista econòmic.

Un estudi publicat per la revista *Harvard Business Review*¹ va trobar que el 72% de tots els consumidors passen la major part del seu temps en llocs web en el seu propi idioma. És molt probable que un nombre similar de consumidors també es decideixi a comprar si la informació sobre els productes està en el seu propi idioma². Segons aquest mateix estudi, més de la meitat dels consumidors està disposat a pagar més si se li proporciona informació en el seu idioma. Una enquesta realitzada pel Common Sense Advisory també reforça aquesta afirmació³, sembla, doncs, haver-hi un ampli consens amb allò que Brandt va dir en

¹ Kelly, N. (on line). "Speak to Global Customers in their Own Language". In: *Harvard Business Review*. July-August 2012. <<https://hbr.org/2012/08/speak-to-global-customers-in-t/>> [Last accessed: 23/12/2014]

² Hall, S. H. (on line). "Popular Languages for Business Translation in 2015". In: *Smartling Blog*. 15th December, 2014. <<http://www.smartling.com/2014/12/15/popular-languages-for-business-translation-in-2015/>> [Last accessed: 23/12/2014]

³ DePalma, D.A.; Hedge, V.; Stewart, R.G. (on line). "Can't Read, Won't Buy. How Translation Affects the Web Customer Experience and E-Commerce Growth". In: *Common Sense Advisory Portal*. February 2014

una ocasió: "Si jo li estic venent a vostè, parlo el seu idioma. Si li estic comprant, dann Sie müssen Deutsch sprechen"⁴. El món produeix cada vegada més contingut i necessita que les quantitats de text que es tradueixen també s'incrementi. L'única manera d'oferir grans quantitats d'informació i béns en diversos idiomes de forma ràpida i sense abandonar pressupostos raonables és assumir que es poden oferir continguts amb diferents nivells de qualitat recorrent a nous canals de traducció i a les tecnologies de la traducció. Aquest canvi, al seu torn, requereix noves formes d'avaluar la qualitat del contingut traduït.

El número actual de la Revista Tradumàtica comença amb la recerca de nous enfocaments que defineixin el concepte de qualitat en traducció. Un grup d'autors de diferents perfils professionals i afiliacions es proposa explorar "el paisatge de la Traducció" i tracta de trobar definicions viables per a la traducció, la qualitat i la qualitat de la traducció en una sèrie de tres articles seguits. Aquest paisatge està delimitat per dos eixos, l'abast i les especificacions, i proporciona un marc per a la discussió de qüestions com ara (a) la relació entre la traducció i la localització i (b) la funció de les especificacions de traducció. Dins d'aquest paisatge, el primer article (**Melby et al.**) presenta dos punts de vista oposats sobre la definició de la traducció. Per la seva banda, el segon article, de **Fields et al.** busca definir la qualitat descrivint cinc enfocaments de la qualitat basats en obres del camp de gestió de la qualitat. Finalment, en el tercer article i basant-se en els dos articles anteriors, **Koby et al.** presenten dues definicions contrastades del concepte de qualitat de la traducció, un concret i un altre més ampli. Al llarg d'aquests tres articles, els autors discrepen fortament sobre què definicions són més útils per a la indústria de la traducció. En lloc de pretendre ser el final d'aquesta discussió, els autors d'aquesta trilogia esperen que el debat que ha tingut lloc entre ells durant el procés de redacció dels articles tingui continuïtat.

Després d'aquestes reflexions introductòries sobre la traducció i la qualitat, **Muzii** prepara l'escenari en el seu article (enginyosament titulat com "La síndrome del llapis vermell") que qüestiona la validesa global de l'enfocament de detecció i correcció d'errors, que segueixent un dels mètodes més àmpliament utilitzats per a garantir la qualitat en la indústria. Aquest mètode queda justificat en alguns escenaris, però és gairebé impossible d'executar en altres a causa dels complexos fluxos de treball que es donen avui dia i els riscos que comporten, així com els pressupostos ajustats i els petits marges de temps de lliurament. I, per desgràcia, la majoria de les normes relacionades amb la traducció que hi ha actualment segueixen el model de detecció d'errors. L'article és una revisió de les normes de qualitat de traducció actuals i una proposta de formació dels estudiants des d'una perspectiva històrica. Centrant-nos en la qüestió de la formació d'estudiants, García (autor de "La formació d'avaluadors de la qualitat") descriu dos punts de vista oposats sobre la qualitat de la traducció: el "perdurable i crític" en un extrem, i el "efímer i intranscendent" en l'altre. L'autor proposa que, com la creació de continguts és cada vegada més ràpida, més àgil i adaptada a les diferents necessitats dels usuaris, la formació en traducció també hauria de centrar més en temes d'eficiència, productivitat i capacitat d'ampliació de la traducció. Aquest "imperatiu de rapidesa i idoneïtat" és també al què els professors s'enfronten avui dia a l'aula de traducció a l'hora d'avaluar als seus estudiants. Per tant, hi ha una tendència a adoptar nous enfocaments de la qualitat de la traducció que identifiquin la qualitat de la traducció i el seu propòsit d'una manera més transparent i coherent. Des de l'àmbit de l'educació superior, **Sánchez-Gijón**, examina diferents línies d'investigació relatives a la qualitat de la traducció, i se centra en aquelles qüestions metodològiques que cal tenir en compte per tal de facilitar la comparabilitat dels resultats en investigació.

El tercer tema principal d'aquest número de la revista està relacionat amb les eines i les mètriques utilitzades per avaluar la qualitat. En aquest número es presenten i s'il·lustren dues de les mètriques més rellevants: el Dynamic Quality Framework de TAUS (DQF) de **Görög**, i

<http://www.commonsenseadvisory.com/Portals/_default/Knowledgebase/ArticleImages/140214_CRWB_Abst ract.pdf> [Last accessed: 23/12/2014]

⁴ La segona meitat de la frase es traduiria com "aleshores vostè deu parlar alemany" Brant ho verbalitzà de manera excel·lent. Per sentir còmodes els clients i transmetre confiança és millor parlar la seva llengua.

les Multidimensional Quality Metrics (MQM) de **Lommel**. Tots dos marcs s'acosten a la qualitat d'una manera flexible, refermant la idea que els requisits de qualitat de traducció d'avui dia canvien en funció del tipus de contingut, el seu propòsit i el públic al qual es dirigeixen. Tots dos marcs es basen en la suposició que els enfocaments tradicionals basats en un model únic per a qualsevol context ja no satisfan ni als compradors i ni als proveïdors de serveis de traducció. Com a resultat, l'estimació de la qualitat en traducció necessita adoptar nous mètodes que basin les seves diferències en les necessitats del client. **Babych** aborda la qüestió de les mètriques des d'una perspectiva diferent. En el seu article tracta les classes de mètodes per a l'avaluació automàtica de la qualitat de la traducció automàtica. El principal objectiu dels mètodes i eines per a l'avaluació automatitzada de TA consisteix a calcular una puntuació numèrica com a indicador de la "qualitat" o del nivell de rendiment de cada sistema de traducció automàtica en particular. És d'esperar que les puntuacions numèriques resultants de l'avaluació automatitzada de TA coincideixin (o es corresponguin) amb els judicis intuïtius d'humans sobre certs aspectes de la qualitat de la traducció, o amb certes característiques dels escenaris en què els textos traduïts s'utilitzaran. L'autor descriu les limitacions de les mètriques actuals, però també indica el seu valor per als traductors professionals i desenvolupadors de TA.

En l'última part de la secció Tradumàtica Dossier trobem els articles de tres autors que se centren en el costat pràctic de la qualitat de la traducció. En el primer article, **Aranberri** analitza la relació entre la postedició, la productivitat i la qualitat. En els últims anys, els avenços en el camp de la TA han fet possible l'adopció a gran escala de TA. No només perquè la qualitat dels principals sistemes de TA ha millorat considerablement, sinó també perquè la indústria ha reconegut que els motors de TA, encara imperfectes, poden proporcionar un valor afegit a l'hora de fer front a les demandes del mercat d'avui dia. L'autora suggereix que el concepte de qualitat està canviant. Les normes i els models d'avaluació creats en el passat per vetllar pel màxim nivell de qualitat estan perdent popularitat a favor de normes més flexibles que tinguin en compte les necessitats canviants dels usuaris. Mentre que la traducció humana segueix sent obligatòria per a certs camps com la medicina o l'àmbit jurídic, la TA combinada amb postedició s'ha convertit en la pràctica més habitual en aquells contextos en què la indústria intenta fer front a la creixent i constant demanda de traduccions del segle XXI. ¿Però com es podria limitar el volum de traducció que cal avaluar la seva qualitat (QE)? La resposta la dona el següent article, que ens parla sobre el mostreig, un mètode cada vegada més utilitzat en la indústria per obtenir un conjunt més reduït de segments que se sotmetran a una avaluació de qualitat. A l'hora d'aplicar la tècnica del mostreig un dels reptes a resoldre consisteix a dissenyar el mètode de selecció les mostres amb cura per a què la mostra sigui representativa del contingut total. En analitzar mostres ben seleccionades, per exemple, es pot obtenir informació sobre el comportament d'un motor de TA en particular i sobre com millorar els seus resultats. **De la Fuente** assenyalava que les mostres seleccionades a l'atzar solen ser menys informatives i suggereix que s'ha de recórrer a una tècnica de mostreig sistemàtic, és a dir, a mostres preses partint del coneixement del contingut del text. El seu article descriu com es pot adquirir aquest coneixement sobre el contingut i com aplicar-lo per dissenyar la selecció de les mostres. També comparteix una llista de recomanacions per a la preparació de mostres partint de la seva pròpia experiència. El mostreig també és un dels temes de l'estudi de cas que presenta **Stoeller** que ha col·laborat en el desenvolupament de l'entorn de revisió de VMware, en què el mostreig també ha jugat un paper important. Stoeller descriu l'enfocament sobre el mesurament de la qualitat de les traduccions humanes i de l'acompliment del traductor que es va adoptar en VMware, una companyia de programari de virtualització. L'article se centra en la creació de l'entorn de revisió, en el qual es va utilitzar l'eina per traçar el perfil del contingut de TAUS així com el model de tipologia d'errors DQF combinat amb les pràctiques habituals de mostreig i de rendiment.

L'actual número és un cop més la constatació que en QE en traducció no hi ha negre o blanc. No hi ha un model únic per a tots els contextos. Cada tipus de contingut, propòsit o canal de comunicació requerirà un enfocament diferent o una combinació d'enfocaments.

D'altra banda, els pressupostos, els recursos disponibles i les necessitats del client determinaran la selecció del model(s) d'avaluació que cal aplicar.

Com hem esmentat anteriorment, la qualitat de la traducció segueix sent de gran importància tant en la indústria de la traducció com en el món acadèmic. No obstant això, crida l'atenció que aquests dos àmbits no hagin col·laborat per avançar en el concepte de qualitat. Per exemple, hi ha un interès general per estandarditzar i comparar els resultats de l'avaluació de manera consistent. Cal fixar una definició i uns nivells d'avaluació comparatius. A més, a causa de limitacions de diferent naturalesa (temps, diners, recursos humans), QE no sempre troba el seu lloc en el flux dels projectes de traducció i en la investigació acadèmica. Tant la indústria com el món acadèmic han de treballar mà a mà per resoldre els problemes que actualment dificulten el desenvolupament d'aquest àmbit. Perquè la investigació acadèmica tingui èxit en aquest camp, cal disposar de grans volums de dades. L'avaluació de dades proporciona informació sobre les expectatives de qualitat dels diferents usuaris, bàsic per a generar el coneixement empresarial necessari tant per als compradors com per als venedors de serveis de traducció i localització.

El treball en l'àmbit de l'avaluació de la qualitat també s'ha vist condicionat per la manca de disponibilitat de dades apropiades per entrenar mètriques (com traduccions obtingudes per TA i posteditades). Sovint, aquest tipus de dades és abundant entre proveïdors i compradors de traducció automàtica, ja que habitualment necessiten avaluar traduccions per garantir-ne la qualitat. La investigació sobre mètriques d'avaluació automàtiques sense referència es beneficiaria enormement d'una relació més estreta entre la indústria i l'acadèmia. Proporcionar informació als investigadors sobre la qualitat dels indicadors i com han s'han d'adaptar encara més a cada escenari també podria donar lloc a noves millores d'aquests indicadors. Els beneficis de la recerca en aquest àmbit per a la indústria passen per obtenir millors mètriques automàtiques per assistir a l'avaluació humana o reduir-la al mínim, i possiblement obtenir millors sistemes de traducció automàtica. La investigació acadèmica necessita obtenir més informació per part de la indústria sobre les seves necessitats i sobre els seus requisits per orientar millor les seves activitats de recerca a cercar solucions als problemes als quals la indústria s'enfronta en realitat.

Marc i eines com el Dynamic Quality Framework (DQF) de TAUS o les Multidimensional Quality Metrics (MQM) poden facilitar aquesta col·laboració entre la indústria i el món acadèmic, proporcionant formes sistemàtiques de recollida i emmagatzematge de dades d'avaluació de la qualitat (d'acord amb els requisits específics per a un tipus de contingut determinat, receptor, propòsit, etc.). Aquestes dades es poden utilitzar directament per millorar els algorismes d'avaluació existents. A més, les mètriques d'avaluació i estimació de qualitat automàtiques es podrien integrar en aquest tipus de plataformes com a suport a l'avaluació humana.

Aquest número de la Revista Tradumàtica és un bon exemple de col·laboració entre la indústria i el món acadèmic. Els seus dos editors, així com els nombrosos autors d'aquest número, provenen d'àmbits diferents. Els temes seleccionats resultaran de gran interès per a una àmplia varietat de lectors. Els articles ofereixen enfocaments tant teòrics com pràctics sobre la qualitat de la traducció i obren el camí per a un diàleg entre els dos mons. Finalment, esperem que la present edició serveixi com a primer pas per facilitar i fer avançar el diàleg sobre la qualitat de la traducció per beneficiar tant a la investigació com a la pràctica de la traducció. Gaudiu de la lectura!